

LES BOHDALEC A TYRŠŮV VRCH

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

ROZLOHA: 16,6 ha

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Michle, Vršovice

NEJVÍCE ZASTOUPENÉ DŘEVINY: trnovník akát, dub zimní a dub červený

PŘEVLÁDAJÍCÍ STANOVIŠTĚ: exponovaná stanoviště nižších poloh

VĚK POROSTŮ: nejvíce je zastoupena 5. věková třída, tedy věk 81–100 let

LESNÍ POROSTY: 16,57 ha

NELESNÍ PLOCHY: 0,03 ha

VLASTNÍK LESA: hlavní město Praha, zastoupené odborem ochrany prostředí MHMP

ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl. m. Prahy

Upozorňujeme návštěvníky, že dle platného lesního zákona je vstup do lesa na vlastní nebezpečí.

ZAJÍMAVOSTI

Bohdalecký tunel – Bohdalecký tunel byl jednokolejný železniční tunel pod sedlem kopce Bohdalce mezi Vršovicemi a Michlí na místní dráze Nusle-Modřany, pozdějším Posázavském pacifiku. Byl prokopán v letech 1881–1882 a jeho délka byla 94 metrů. Kvůli potřebě rozšířit trať při stavbě vlečky do michelské plynárny byl tunel v roce 1929 odstraněn. Stavební práce začaly již 12. srpna 1927 a od roku 1930 vznikl takzvaný bohdalecký zářez, jímž byl od Bohdalce oddělen Tyršův vrch. Vznikl tím prostor pro dvě koleje modřanské trati, dvě koleje vlečky a širokou silnici. Při výkopu bylo přemístěno přibližně 250 000 m³ materiálu a největší hloubka byla 25 m.

Lukostřelecký areál – Lukostřelecký klub byl založen v roce 1997 pod původním názvem I. Královský lukostřelecký klub Karlštejn. Jeho aktivity probíhaly tehdy zejména v areálu Golfového klubu Karlštejn v rámci spolupráce s golfovým klubem. V roce 1998 se klub přestěhoval do Prahy na stávající lukostřelnici v Michlí na Tyršově vrchu. S tím došlo také ke změně názvu na I. Královský lukostřelecký klub. V řadách klubu působil a působí i někteří vynikající reprezentanti.

Stará lesní cesta – V západní části Tyršova vrchu se místy zachovala původní lesní cesta zpevněná štětováním (kameny se klínovaly na sucho těsně vedle sebe). Tento způsob zpevnění se používal již v době Římské říše a mnohé z těchto cest se dochovaly až do dnešní doby.

Plynárenské muzeum – Plynárenské muzeum bylo otevřeno v roce 1999 v areálu Pražské plynárenské, a. s. Nachází se v areálu bývalé michelské plynárny a návštěvníci se zde mohou seznámit s vývojem českého i světového plynárenství.

V roce 2017 vydal odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy

Autoři textů a fotografií: Ing. Dan Frantík, Mgr. Jana Karnecká

Fotografie na úvodní stránce (zleva doprava, shora dolů): výhled z Bohdalce, les Bohdalec, dub zimní, stará lesní cesta na Tyršově vrchu, les Bohdalec

Další informace o pražské přírodě: www.praha-priroda.cz, portalzp.praha.eu

1. Lukostřelecký areál
2. Bývalý Bohdalecký tunel
3. Plynárenské muzeum
4. Stará lesní cesta

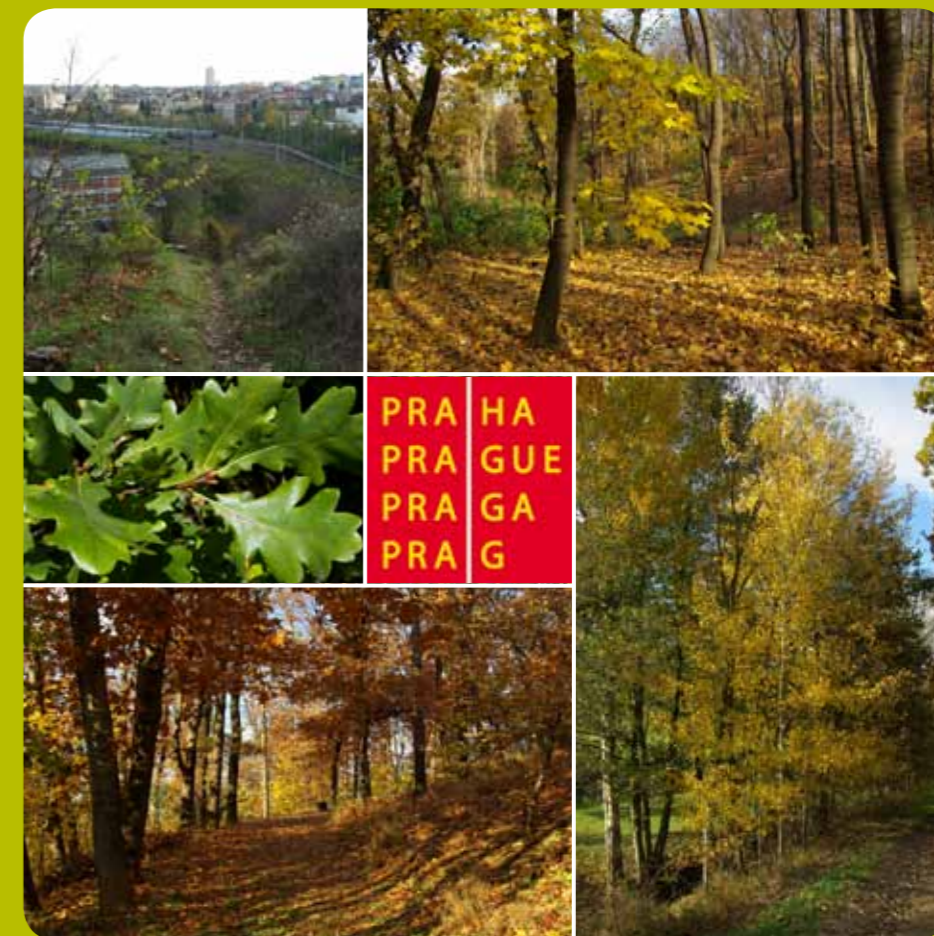
— Hranice lesa
v majetku
hl. m. Prahy

Vyhlička

Restaurace,
obědovna

Parkoviště

Nepřímá zastávka
MHD

HISTORIE A SOUČASNOST LESA

Z historických podkladů vyplývá, že lesy Bohdalec a Tyršův vrch nejsou historickými lesy s kontinuálním zalesněním. Původně se jednalo o jeden kopec zvaný Bohdalec, od kterého byl v roce 1930 bohdaleckým zářezem oddělen Tyršův vrch. V roce 1840 se na území dnešního vrchu Bohdalec nacházely převážně pastviny. Území Tyršova vrchu pokrývaly z větší části ovocné sady a na několika místech i kamenolomy. Zalesnění obou vrchů bylo provedeno až na konci 19. a začátku 20. století.

V 30. letech 20. století bylo provedeno další rozsáhlé zalesnění svahů trnovníkem akátem, který je v našich podmínkách nepůvodní a invazní dřevinou. V dnešní době trnovník akát zaujímá 30 % rozlohy lesa a spolu s dubem zimním a dubem červeným představuje nejvíce zastoupené dřeviny. Podle stanovištních podmínek by ale přirozené složení dřevin mělo být výrazně jiné. Zastoupení našeho domácího dubu zimního by v těchto lesích mělo být až 75 %. Zbytek pak připadá na příměs habru, lípy a buku.

V současnosti je snahou zachovat nejcennější části lesa a nevhodné dřeviny nahradit dřevinami původními. Proto byly v posledních několika letech káceny převážně akáty a borovice černé. Vysazují se zde zejména duby, lípy, buky a habry. V rámci lesního hospodaření se v mladších porostech provádí prořezávky, kte-

Značka
odpovědného lesnictví

Území Bohdalce a Tyršova vrchu na mapě stabilního katastru z roku 1840

Červeně je vyznačena hranice současného lesa v majetku hl. m. Prahy. V roce 1840 se na tomto území žádný les nenacházel. Zelené plochy na mapě jsou louky, pastviny a sady.

Les Bohdalec

Výhled na Michli z Tyršova vrchu

ré slouží zejména k odstraňování netvárných a nemocných stromů, a přitom se upravuje dřevinná skladba dle konkrétního stanoviště a ekologických nároků jednotlivých dřevin. Lesy Bohdalec a Tyršův vrch, jako všechny lesy v majetku hl. m. Prahy, jsou obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. Hl. m. Praha je navíc od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky přísného lesnického certifikátu Forest Stewardship Council® (FSC®), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů, to vše s přihlédnutím k výrazně mimoprodukčnímu poslání pražských lesů.

REKREACE

Lesy Bohdalec a Tyršův vrch jsou dobře dostupné městskou hromadnou dopravou, autobusy ze stanic metra KačeroV a Skalka i tramvaj z Muzea. Kolem lesů vede řada cyklistických tras.

K jedné z nejhezčích vycházkových cest v této lokalitě patří udržované cesty a pěšiny na úbočí vrchu Bohdalec. Z některých míst na kopci je i pěkný výhled na město. Na jižní straně je výhled na Cukrák, Jižní Město a celé údolí Botiče. Ze severní strany je výhled zastíněn stromy, ale přesto se najde několik míst, odkud je možno spatřit Vršovice, Vinohrady, Žižkov, Petřín a Strahov.

Trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*) je nejvíce zastoupená dřevina v tomto lese. Akát pochází ze Severní Ameriky a do Evropy byl přivezen na počátku 17. století. V Evropě se začal hojně vysazovat na písčítých a skalnatých půdách, z důvodů jejich pokrytí. Brzy však odtud vytlačil původní a často velmi cennou vegetaci.

Akát vytváří na svých kořenech hlízy s bakteriemi schopnými fixovat vzdušný dusík. Tím obohacuje zejména chudší stanoviště a mění druhovou skladbu. Trnovník akát má také toxické účinky, jeho kořeny vylučují do půdy toxické látky a v jeho sousedství tak nevydrží žádné jiné rostliny.

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

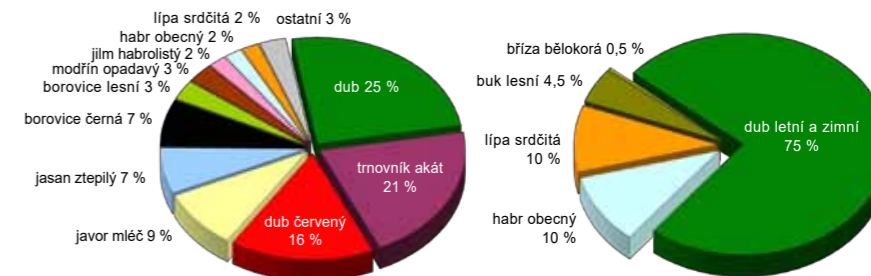
Snahou vlastníka lesa je, aby se zastoupení dřevin co nejvíce blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. Rovněž se zohledňuje převážně mimoprodukční – především rekreační – poslání pražských lesů (tj. používání pestré dřevinné skladby), včetně menšího zastoupení nepůvodních jehličnatých dřevin (např. modřín a douglaska). Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf č. 1. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin zobrazuje graf č. 2. Přirozené zastoupení dřevin vychází z vlastností daného stanoviště, které jsou charakterizovány zejména klimatickými poměry a půdními vlastnostmi daného území. Rozložení jednotlivých stanovišť zobrazuje graf č. 3.

Exponovaná stanoviště nižších poloh – stanoviště prudkých a exponovaných svahů
Kyselá stanoviště nižších poloh – normální kyselá či chudá písčítá stanoviště, převážně plošiny
Živná stanoviště nižších poloh – stanoviště na úrodných půdách, svahy až plošiny

Na území lesů Bohdalec a Tyršův vrch převládají exponovaná stanoviště nižších poloh. Tyto podmínky vyhovují zejména dubu, habru obecnému, lípě srdčité a buku lesnímu.

VĚKOVÁ SKLADBA POROSTŮ

Věková skladba porostů je jednou z hlavních charakteristik stavu lesa a vypovídá také mnohé o jeho historii. Graf č. 4 ukazuje nevyrovnanou věkovou strukturu lesa s vyšším podílem porostů ve věku 81–100 let, což je dáno rozsáhlým zalesňováním pastvin v období první republiky.

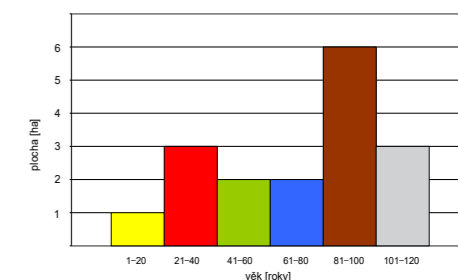

1. Zastoupení dřevin

2. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin

3. Rozložení jednotlivých stanovišť

4. Věková skladba porostů